

پاکستان نا سیاسی ساڑی حالیت

پاکستان دا وخت نٹ بہاز بے گیگ آ حالیت آتیٹی ۛ۔ اسہ نیمہ غان تہٹی (internal) جیڑہ غاتون گٹ ۛ، اونا فوج و بہازا سیاسی گل آتا نیام نٹ طاغت ہلنگ کن جنگ اس مننگے، و ارٹمیکو نیمہ غان جہانی بہلا طاغت آتا نیام نٹ پاکستان نٹ بہاز جیڑہ و جنجال مونا بننگ ۛ، اسہ نیمہ غان چین ۛ کہ پاکستان اونا بہاز و امدارے و اونا زرگزرائی (economics) نا وسیلہ اس جوڑ مسونے۔ چین پاکستان نا زی آ زور تننگ ۛ کہ تینا سلوک انگا پروجیکٹ آتا کاریم ۛ بنا کہ۔ و دا بند نٹ چین تینا طاغت ۛ زیات سوگو کنگ کن پاکستان نا کُمک نا کسر اُروک ۛ۔

ارٹمیکو نیمہ غان بلوچ جُنز نا پوسکنا ترندی، مخلوق نا کُمک و جنگ نٹی بہازا پالیسی تے مٹ کنگ، و ٹرندی نٹ پاکستانی سیکوریٹی و پیشن نا شراکت دار آتا پروجیکٹ آتا مونا بہازا ویل آک بسونو۔ دُنکہ چین داسا پاکستان نا زی آ سخت کنگ آف، اندا خاطران چین پاکستان ٹی تینا سلامتی لشکر ۛ رسیفنگ نا ماکل خوابک کہ نن تینا سلامتی نا ذمہ واری ۛ تینٹ ارفنا ولے پاکستان چین نا دا گرج ۛ بچ وڑ نٹ پورو کپک۔ دا وڑ نٹ پاکستان ٹی اسہ نیمہ غان اُرا جنگی (civil war) نا خلیس بریک و ارٹمی نیمہ غان بلوچ جہد کار آتے بہلا طاغت آتا کُنڈان کُمک رسیفنگ نا گت/گمان زیات مننگ کیک۔

اندا وڑ نن خنیا کہ پاکستانی فوج نا نیام نٹ تینٹ تہٹی (internal) جنگ و جیڑہ غاک بش مسونو و فوج ارا ٹولی نٹ ونڈ ۛ۔ اسہ نیمہ غا جنرل فیض ۛ و ارٹمی نیمہ غا جنرل باجوہ نا ٹولی ۛ۔ جنرل فیض پی ٹی آئی نا منوک و کمک کار نُسے و جنرل باجوہ پی ڈی ایم (پاکستان ڈیموکریٹک پارٹی) نا مَح تفی ۛ کنگ ۛ۔ و داسا پوسکنو فوجی سروک (Army chief) نا گچینی کن ہم بہلو شرہ اس مونا بننگ نٹی ۛ۔ دا تیوہ غا ساڑی حالیت پاکستان نا سیاسی استحکام (Political stability) ۛ پورو بھس کرینے۔ دافتون اوار کرپشن و کاریم نا نہ مننگ نا سوب آن پاکستان نا نزور انگا زرگزرائی (economics) بھس مسونے کہ دا وخت آتیٹ پاکستان وام نا زی آ مُستی ہننگ ۛ۔ داسا کہ وختس آئی ایم ایف پاکستان ۛ منہ وخت کن وام تننگ تورینے گڑا یکدم پاکستان نا زرگزرائی (economics) بھس کاری نا نیمہ غا ہننگ ۛ و بہاز سیاسی زانتکار آتا پاننگ ۛ کہ اگہ پاکستان نا حالیت بین ارا مُسہ ہفتہ اندا ڈول نٹ مس گڑا پاکستان سری لنکا امبار (Economic default) نا کُنڈا کاپک۔

دا وخت نٹ پاکستان زیات جہد کنگ ۛ کہ ای آئی ایم ایف نا کُنڈان وام ہلیوا ولے 17-2 بلین وام نا خواست کہ پاکستان نا نیمہ غان مسونے داسکان اونا خواست قبول کنگ منتے و پاکستان ۛ دا وام تننگ آن مُست مُستمی ملک آتے پاکستان نا ذمہ واری ارفنگ نا خواست کنگے۔ دا بارہ نٹ سعودی عرب ۛ پارینے کہ او اگہ سخت (Assurance) ایٹک گڑا پاکستان ۛ زوت وام تننگ مریک۔

دا جیڑہ تون اوار پاکستانی فوج نا تہٹی (internal) جیڑہ غاک ہم زیات مننگ ۛ۔ دُنکہ بروکا ٹو نومبر ٹی پاکستانی فوج نا ساڑی سروک جنرل قمر باجوہ تینا وخت ۛ پورو کیک و اونا جاگہ غا پوسکنو فوجی سروک اس گچین مریک۔ دا بارہ نٹ سیاسی زانتکار، احوال کار و نوشته کار آتا پاننگ ۛ کہ ساڑی انگا پاکستان نا سیاسی چک و تاڑ نا بنماسی سوب پوسکنا فوجی سروک نا گچین کاری ۛ، دُنکہ گدرینگوکا ڈی جی آئی ایس آئی جنرل فیض نا زی آ پاکستان نا بہاز سیاسی پارٹیک سخت کنگ افس و او جنرل فیض ۛ عمران خان نا خُڑک انگا بندغ سرپد مریرہ۔ جنرل فیض ہمو جنرل ۛ کہ پی ایم

ایل (نواز) چاسکہ نواز شریف (ن) لیگ ۽ گدرینگوگا گچین کاری تیٹ نواز شریف سرکار ۽ خینگ، اونا خلاف چم بازی کنگ، اودے زندان کرفنگ و عمران خان ۽ مونا ہنگ نا ذمہ وار سرپد مریرہ۔ دُن پاننگ مریک کہ 2018 ٹی عمران خان ۽ سرکار ٹی ہنگ و گچین کاری ٹی دھاندلی (Foul) کنگ ٹ جنرل فیض نا بھلو دُو اس مسونے۔ 2014 ٹی عمران خان نا برانز و مچی تا کنگ نا پد ٹ اندا بندغ چاہنگ، اندا خاطر آن ارٹی سیاسی پارٹی ۽ دا خلیس ارے کہ آگہ فوج نا سروکی کِن جنرل فیض مونا بریک گڑا اوفتا مونا سیاست کنگ و طاغت ٹ ہنگ بہاز سخت مریک، انتیکہ پاکستانی فوج پاکستانی سیاست نا زی آ بہاز ایم تخک۔

پاکستان نا ساڑی انگا سیاسی حالیت و یوکرین و روس نا جنگ نا سوب آن گبین نرخی اندن زیات مسونے کہ غریب کن زندہ مننگ ہم کبین ۽۔ اورکن ارا وخت ننا ارغ دوی کنگ ہم سخت مسونے، داکا ہرا ہم وختا پاکستان ٹی سری لنکا امبار برانز، دپدرشانی و مچی مننگ کیک۔ تیل و بندغ نا بنماسی ایلو خواست گڑاتا نرخ آک اندن زیات مسونو کہ اُس بندغ نا وس آن پیش ہننو۔ اندا وژ نن اُریہ کہ ساڑی انگا وخت ٹ پاکستان نا اسہ ہم دُو ادارہ اس سلتنے کہ اونا زی آ پاکستان نا مخلوق سخت کے، اُریہ کہ اُل ادارہ غاک اسٹ اس نئے اسٹ نا دُو نا کیرنگ ٹی ۽۔ ہرا ہم ملک کن پارلیمنٹ، فوج و عدلیہ (Parliament, Army, Judiciary) تیوہ غاتیان گچین آ ادارہ غاک ۽، ولے پاکستان ٹی دا مُسٹنگاک controversial جوڑ مسنو و اُس مخلوق نا نغکاری نا مون ٹی ۽۔

اندا وژ پاکستان نا مُسہ ملک انڈیا، ایران و افغانستان نا سیم نا زی آ ہم جیڑہ آک ۽ و دا وخت ٹ دا ملک آتیان اسٹ اس ہم پاکستان آن خوش اف۔ افغانستان نا سیم آ طالبان و پاکستانی فوج نا گنڈان جنگ ہم خنگ۔ دافتون اوار پاکستان پین بہاز جیڑہ و جنجال تیتون اختہ ۽۔ دا نوشت ٹی جہد کینا کہ اونا ساڑی انگا اُل سیاسی جیڑہ و جنجال تا زی آ بیت کین و اودے سرپد مننگ نا جہد ۽ کین۔ تانکہ تینا دژمن و اونا ساڑی انگا سیاسی حالیت آتے جوان سرپد مرین۔

پاکستان نا بے گیگ زرگزرائی حالیت

پاکستان نا زرگزرائی (economic) حالیت داکان چاہنگ کہ پاکستانی فوج نا سروک و اشنگن ۽ فون کیک و آئی ایم ایف نا پروٹوکول آتے ایسر کنگ کن کُکم خوابک تانکہ آئی ایم ایف نا پروگرام زوت ہنگ مرے و پاکستان نا زرگزرائی تینا نت تیا دیخہ ۽ سلے۔ پاکستانی فوجی سروک نا گنڈان دُو فون سعودی عرب و دبئی ۽ ہم مسونو۔ پاکستان نا پیش نا وام و اونا واپس کنگ (External Debt & Payments) نا سوب آن ملک نا پیسہ نا مٹ و بدلی (Exchange Reserves) ٹو بلین آن ہم کم مسونو (دا پاکستان نا شش ہفتہ نا امپورٹس نا پیسہ غاک ۽)۔ و ارٹمیکو نیمہ غان پاکستان نا ریاستی وام (Sovereign Debt) 250 بلین آن بُوژ مسونو۔ زرگزرائی بھس کاری نا خلیس آن پیش نا بندغ آک بینک آتی تینا ڈالر ۽ کشنگ ۽ ہرا زرگزرائی کِن بہاز تہلو تاوان نئے۔ و بروکا پنج سال ٹی پاکستان نا ریاستی وام (Sovereign Debt) تا 50 بلین زیات مننگ نا گمان ارے۔ پاکستان جہان ٹی دا وخت ٹ پی ڈب ہلوک (Bailed-out) ملک نئے۔ مہ ٹو مریک کہ ڈالر نا مونا پاکستانی پیسہ (روپیہ) دیر انبار تمنگ ۽۔ گدرینگوگا مُسہ ٹو نا نیام ٹ روپیہ نا بستار ڈالر نا مونٹ 50 روپی

آن زیات تمانے ہرا زیات ڈفالٹ نا کنڈان ہننگ نا نشانی ئسے۔ دا حالیت نٹ پاکستانی شرکت آتے (Company) ڈالر نٹ تیل ہلنگ نٹ بہاز ویل تیتون مننگ تننگ مریسے ے۔

پاکستانی معیشت نا ایلو جیڑہ دادے کہ پاکستان پیشن ملک آتیا خن توروک ے ملک ئسے چاسکہ زیات بنمائی سازوسامان ے پیشن نا ملک آتے ایتنگ خواہک۔ پاکستان بھلو وخت اس مریک کہ واپاری (Trade Deficit) نٹی ے۔ دُنکہ 130 بلین آن زیات وام ہلگئے و دا وام آک دے پہ دے زیات منگو۔ ہر ملک نا زرگزرائی ٹی ایکسپورٹ ے اسہ بھلو کڑد اس ارے ولے پاکستان نا ہر سال نا کٹیہ ایکسپورٹ 88.1 بلین ے، کہ دا پاکستان نا خواست ے پورو کننگ افک۔ و پاکستان نا بجٹ نا تاوان ہر سال زیات مننگ ے۔ و ارٹمی نیمہ غان پاکستان نا ٹیکس ریشو و زرکاری (Economic Investment) کہ پیشن نا ملک و شرکت آتا نیمہ غان کننگ مریک، نہ مننگ نا برابر ے و بے سلامتی نا جیڑہ نا سوب آن چین ے ہم تینا زرکاری نا خلیس ارے، اندا سوب آن ارٹمی ملک و شرکت آک ہمو وخت اسکان داڑے زرکاری کپسہ تانکہ اونا تیوی سلامتی نا سخت ارفنگ مف، و خاص پاکستان نا زور ہلوک بلوچستان کہ پاکستان نا گولڈ ڈیہ و ڈغار نا 44% ے، ولے بلوچ راجی جُنز و سلاء بند جہد نا سوب آن سلوک ے۔ دا زرگزرائی نذوری نا سوب آن ملک ٹی کُن خور، دیر نا نیستی، سُستی و نا خواندگی وڑ نا بنمائی جیڑہ غاک زیات مریرہ کہ دانا سوب آن ملک آتیتی سیاسی حالیت بے گیگ مننگ کیک۔ پاکستان نا زرگزرائی آئی ایم ایف، ورلڈ بینک و ارٹمی ادارہ غاتون تفوک ے کہ اونا تینا مفاد آک اریر کہ اوڑا زرگزرائی ے آزاتی کن ہلپسہ، اندا وڑ نٹ کہ پاکستان ہرا وخت آن امریکہ نا وڑا ملک نا خلاف بش مریک گڑا اونا زرگزرائی ے منہ دے ٹی ڈفالٹ کرفنگ کیک۔

سیاسی چک و تاڑ

ہرا ہم ملک نا زرگزرائی، سیاسی، چاگڑدی و زانشتی دیمروی کن اسہ جوانو سیاسی حالیت اس درکار ے۔ ملک امر و ہرا وڑ دننگہ، دیمروی و گچینی ہتنگ کن جہد کننگ، ملکی زرگزرائی خیال، و گچین ے سیاسی و زرگزرائی چاگڑد نا ہتنگ نا ذمہ واری اسہ گچین ے سیاسی رابہند ئسے نا کاریم ے۔ ہرا ہم ملک ٹی سیاسی سوگوی، و سوگو آ سیاست مف گڑا او ملک نا بچ ادارہ اس جوانو وڑ اسیت ہننگ کیک۔ پاکستان نا زرگزرائی ڈول و اونا سیاسی سوگوی دا وخت نٹ بہاز بد حالیت ے۔ جہان ٹی وخت اس ملکی ووٹ مریک و ووٹ ے اسہ پارٹی کٹیک و مونا بریک و حاکمی کیک گڑا ارٹمی ووٹ آن بانفوک پارٹی تینا بانفنگ ے منک و بروکا وخت کن تینے جوان کننگ نا جہد کیک ولے پاکستان ٹی دُن افک، ہرا وخت کہ ووٹ مریک گڑا بانفوک پارٹی ووٹ کٹوک ننگا پارٹی ے دھاندلی نا دوبہ خلیک و سرکار نا خلاف برانز کیک، روانک و مچی کننگ ے بنا کیک، دانا سوب پاکستان ٹی بچ وخت اس ہم سیاسی سوبری ہتے۔

ارٹمی نیمہ غان پاکستانی فوج کہ اسٹیبلشمنٹ نا پن نٹ چاہنگک او گواچن نٹ خواتے کہ پاکستان نا سیاسی پارٹیک سوگو مریر و دا ملک نا ملکی طاخت فوجی دُو آن پیشن مرے و سیاسی پارٹی نا دُو نٹ کائے۔ 2018 نٹ وختس عمران خان فوج نا مَخ تفی نٹ ووٹ ے کٹیک و مونا بریک گڑا پاکستان نا بھلو سیاسی پارٹی (پاکستان پیپلز پارٹی، مسلم لیگ نون، جمیعت علماء اسلام، بلوچستان نیشنل پارٹی، عوامی نیشنل پارٹی) پین منہ چُنکو پارٹی تون اوار مریرہ و عمران خان نا

خلاف جُنز اس بش کیرہ۔ دُنکہ عمران خان تون فوج نا کمک مریک، گڑا او بھلو وخت نُسے اسکان ملکی سر وزیر نا اوغده نازی آ تولک ولے وخت بدل مریک و عمران خان نا کمک ولدا پی ڈی ایم نا نیمہ غان کاہک۔ بھاز تجزیہ نگار آتا پاننگ ء کہ جنرل باجوه سیاسی جیڑہ آتے اوننگ تون آخیر نٹ اندا سرپد مسونے کہ اگہ فوج اندا وڑ نٹ سیاست ٹی تینا اوار مننگ ء یلہ کپک گڑا عوامی کینگ زیات مریک و ملک ٹی اُرا جنگی تون اوار فوج نا جند نٹی ہم تین پہ تین ٹولی بازی نا بنا مننگ نا گمان جوڑ مریک۔

دا گڑا نا سرپدی آن پد فوج نا سروک کوشست کرے کہ فوج ء سیاست آن مُر توریر ولے بھاز سیاسی زانتکار آک دا بیت آتے سخت کپسہ و اندا پارہ کہ فوج نا جند نٹی فوج نا تہٹی (Internal) جیڑہ و جنجال نا سوب آن عمران خان نا کمک بنا۔ وختس کہ فوج نا کمک عمران خان آن کٹیک و پی ڈی ایم نا نیمہ غا کاہک و عمران خان نا خلاف No-Confidence movement سرسہب مریک گڑا عمران خان بھاز معاملات نا بارونٹ فوج ء بلیک میل کنگ کن بھاز ڈھوک انگا بیت آتے جہان نا مونا پاش کیک دُنکہ پارلیمنٹ ٹی قرارداد آتے پاس کنگ نا خاطر آن ڈھوک انگا ادارہ غاتا وسیلہ و بندغ آتے بتنگ، اسہ سر وزیر نُسے نا بستار نٹ طاغت نا نہ مننگ، چاسکہ راستی نٹ طاغت فوج نا ڈو آن مننگ۔ پاکستان امریکہ نا مونا داخس بلیک میل ء کہ اگہ امریکہ خواہک اونا اسہ نوکر اس پاکستان نا سر وزیر تون دا خس ترند ء ڈول اسیٹ بیت کنگ کیک کہ بیدسامریکہ نا خوشی تون نی روس آ ہننگ نا فیصلہ ء امر کریس؟

اندا وڑ نٹ پاکستان نا دوغ نا انقلاب چاسکہ پی ڈی ایم نا بستار نٹ کہ پاکستانی سیاست ٹی فوج نا ایم آتے کم کنگ نا جہد کنگ کن مونا بریک ولے وختس کہ اوفتے موقع ملیک گڑا فوج نا نت تیا تمرہ و عمران خان ء سرکار آن کشیرہ و تینٹ حاکمی کیرہ۔ اندا وڑ نٹ گدرینگوک آئی ایس آئی نا سروک ظہیر الاسلام نا بیان نُس ہم مونا بریک کہ نن پی ٹی آئی ء مونا ایسن و کمک کرین کہ پاکستان نٹی دا کرپٹ انگا سیاست دان تا مونے توریر و ملک ٹی دانا کرپشن ء بند کے۔ اونا بیان آن دا ہم پاش مریک کہ پاکستانی سیاست نا لغام دنا ڈوٹی ء و ہرا وخت آ خواہک ہم وخت آن سرکار ء مٹ کنگ کیک۔

دا سیاسی حالت آتیٹی پین پوسکنی اس خننگک کہ پاکستانی اُس اُس نا نیمہ غان اونا فوج نا خلاف اسہ بھلو کست اس خننگک، داکان اندا پاش مریک کہ اگہ فوج مونا سیاست ٹی بھلو دخل تینگ نا کوشست اس کرے و اونا خلاف سیاسی پارٹی تا سروک اس پیشن مس، گڑا پاکستانی اُس اُس نا کمک اس اوڑے رسینگ کیک۔ پاکستان نا بد سخائی و جیڑہ و جنجال نا سوب آن ملک نا زرگزرائی بھاز پدی ہننگ ء و اگہ پین اسہ ارا ٹو ٹی اوفتے پین ملک نا کنڈ آن مالی کمک رسینگیک، گڑا پاکستان پش پش مننگ نا نیمہ غا ہننگ کیک۔ اندا وڑ نٹ ہرا ہم ملک نا چاگڑدی زند آن پلیس تا اونا زرگزرائی آن ملک نا سیاسی سوگوی نا بھاز خواست ارے۔

اندا وڑ نن خنیا کہ ٹی ایل پی کہ پاکستانی آئی ایس آئی نا تینا جوڑ کروک پروجیکٹ اس نُسک منا وختس مریک کہ پاکستان ٹی شدت پسندی زیات کنگ ء۔ ناموس رسالت نازی آ سیاست کنگ نا سوب آن پاکستان نا وڑا تیوی غا مذہبی چاگڑد آتیٹی اونا سیاست ء زیات موقع رسینگ ء بھازی نٹ بندغ آک اونا نیمہ غا ہننگ ء۔ اندا وڑ نٹ گدرینگوکا عمران خان نا سرکار نا نیام نٹ ٹی ایل پی چاسکہ تحریک لبیک پاکستان چار وار آن زیات ریاست ء تینا خواست (Demand) نا قبول کنگ کن بے وس کرے۔ پاکستان نا سیاسی چک و تاڑ نا سوب آن ملک نٹی شدت پسندی زیات مننگ ء، انتیکہ کُل پارٹی تا بستار دے پہ دے بھس مننگ ء۔ پاکستان نا بچ ادارہ اس تینا جاگہ غان جوان کاریم کنگ اف۔ پاکستان نا احوالکار آک سیاسی

پارٹی تا تالی چٹ جوڑ مسونو، عدلیہ کہ ملک نا دَننگ کن بھلو کڑد اس پیلو کیک تیوی غا فوج نا دُو ٹی ء و فوج نا پاننگ نا بنماس آ تینا فیصلہ ء کیک کہ اونا بھلو مثال اس ساڑی انگا پنجاب نا سر وزیر نا ووٹ آن پد پارلیمنٹ نا سروک وزیر کن حمزہ شہباز (گدرینگوکا پنجاب سر وزیر) و پرویز الہی (پنجاب نا سر وزیر) نا نیام نٹ ووٹ مریک کہ کورٹ تینا چند نا گدرینگوکا فیصلہ کہ پارٹی سروک نا منشا نا خلاف آن تننگوک ووٹ حساب مفک، اودے واپس ارفک و پرویز الہی نا حق نٹ ووٹ ایتک۔ چاننگ کہ عمران خان نا 27 ایم پی اے پنجاب نا پارلیمنٹ ٹی اونا پارٹی نا خلاف ووٹ تسونو کہ اوکا پد پی ٹی آئی سپریم کورٹ بنانے و اندا فیصلہ مسونے کہ پارٹی سروک نا مرضی نٹ حساب مرے، اونا فیصلہ نا خلاف نا تروک ووٹ حساب مف۔ دُنکہ شجاعت حسین الہی (ق لیگ) نا سروک ء و او حمزہ شہباز نا حق نٹ ووٹ کننگ نا خاطر آن پارینے ولے ق لیگ نا پارلیمانی سروک پرویز الہی ء کہ تینٹ پی ٹی آئی نا نیمہ غان سر وزیر کن مونا بسک۔ دا وڑا فیصلہ غاتیان پد چاننگ کہ پاکستان نا عدلیہ تینا تہٹی آزات افک۔

پاکستانی سیاست و فوج

پاکستانی فوج و سیاسی لیڈرشپ نا نیمہ غان اسہ وار اس بین پوسکنو جنگ نُسے نا بنا مسونے ولے دا وار جنگ نواز شریف و زرداری تون مننگ اف، خنن کی دا وار نا جنگ پاکستانی فوج نا تینا کمک نٹ بروک و عمران خان نا سرکار تون مننگ ء۔ پاکستانی فوج نا خاطر آن دا پوسکنو گڑا اس افک، خنن کہ پاکستان نا جوڑ مننگ آن پاکستانی سیاست دان و فوج نا نیام نٹ تینا تینا فابده غاک و بہاز جاگہ غان جمہوریت و طاغت نا زی آ جنگ مریسہ بننگ ء ولے دا ساڑی انگا جنگ نا سوب آتے سرپد مننگ نا جہد ء کینا۔ ساڑی انگا جنگ 25 اکتوبر 2021 آن بنا مریک کہ وختس عمران خان نا نوٹیفیکیشن ء دستخط آن مُست، آئی ایس پی آر نا نیمہ غان جنرل ندیم انجم آئی ایس آئی نا سروک (چیف) سلیکٹ مریک، دا عمران خان کن بھلو سُبکی اس مریک، کہ سر وزیر نا دستخط آن مُست آئی ایس پی آر نا نیمہ غان بیان اس مونا بریکک و دا وخت آن افغانستان ٹی سرکاری بدلی نا وخت پوسکن مریک، اندا وجہ عمران خان تینا دوست انگا جنرل، جنرل فیض ء آئی ایس آئی نا سروک توننگ چاہک، دُنکہ آئی ایس آئی پاکستان ٹی زور انگا ادارہ ء، و ارٹمی جنرل باجوہ و مَنہ بین جنرل اندا سرپد مریرہ کہ عمران خان فوج ٹی تینا لوبی جوڑ کننگ ء، دُنکہ دا فوج کن بہاز بھلن تاوان اس مریک، اگہ فوج نٹی سیاسی ٹولی بازی بنا مریک گڑا زوت فوج تہٹی پش پش مریک۔

ارٹمی نیمہ غان عمران کن جنرل فیض دا خاطر آن ہم اہم ارے کہ 2017 آن نواز شریف سرکار نا خلاف آچم بازی نا خاص ء کڑدار اس جنرل فیض نا ء، اندا وڑ نٹ 2014 نٹ عمران خان نا جلسہ نا پد نٹ ہم فوج ٹی جنرل فیض مریک، دا بنیاد نٹ جنرل فیض عمران خان کن خاص مریک و خڑک مریرہ۔ دُنکہ جنرل فیض ہم تینا سیادی ء عمران خان تون جوان کیک کہ نومیر ٹی وختس پوسکنا فوجی سروک (Army Chief) نا گچین کاری مریک گڑا عمران خان فوجی سروکی کن جنرل فیض ء کمک کرے۔ داسا فوجی سروکی نا ریس نٹ پنچ جنرل ء کہ مستمی پوزیشن جنرل فیض نا ء ولے جنرل باجوہ دا کُل حالت آتے سرپد مریک و زوت فیض ء آئی ایس آئی نا سروکی آن کشیک، اندا وڑ عمران خان آن بین خڑک انگا جنرل آتیان اسہ جنرل آصف غفور مریک، اودے ہم ڈی جی آئی ایس پی آر آن کشیک و پوسکنو نیوٹرل (Neutral) ء جنرل نُسے ڈی جی آئی ایس پی آر کیک (نیوٹرل نا معنی نن اندا ہلینا کہ اودے باقاندہ سیاسی پارٹی تون

سیالی مف) پاکستانی فوج ملکی سرکار نا چلیفنگ و اونا رابند نا مہار ء تینا ڈوٹی کننگ خواہک ولے تہٹی پننگ و سیاسی پارٹی تا ٹولی بازی ء سگنگ کپک۔ ڈنکہ جنرل فیض نا فوجی سروکی نا زی آ پاکستان نا ارٹمیو کول سیاسی پارٹی تے اختلاف مریک، انتیکہ اوفک جنرل فیض ء عمران خان نا خڑک ء بندغ اس سرپد مریرہ و دا پارٹیک فوج ء تینا موقف ء سر کیرہ۔ انا وڑ نٹ جنرل فیض ء آرمی چیف نا کرسی آ سر نہ مننگ نا خاطر آن دا گل سرکاری بدلیک مونا بریرہ۔ ولدا عمران خان نا دے کیہی (امریکہ) نا خلاف آ پلان یا کہ بیان آ دے کیہی (امریکہ) ہم خوش مفک و پاکستان نا وڑا سیاسی و زرگزرائی بنماس آ خن توروک (Depended) ملک نا گنڈان داخس ہم اف کہ دے کیہی (امریکہ) نا زور ء سگنگ کے۔ اندا سوب آک فوج نا "نیوٹرل ٹولی" و دے کیہی نا بہاز آ سفارت کار آتا یکجائی آن عمران خان ء پیشن دننگ و اوارى ء سرکار اس مونا بریک۔

ولے عمران خان ء خاص ء سیاسی زانت و سوگوى افک، اندا سوب آن گمان ارے کہ عمران خان داکان پد بہاز ڈھوک حوال آتے اُلس نا مونا پاش کیک ڈنکہ 'سر وزیر ای مسونٹ مگہ حکم پین بندغاک تسونو، ای بہاز گڑا خناٹ و سرپد مسونٹ۔ ملک امریکہ نا غلام ء، او ہر وڑ پاپک دا ہمو وڑ کیک۔ پاکستان ء آزات انگا پیشنی پالیسی افک! دا منا اندنو ہیت ء کہ مالو سرپد انگا سیاسی بندغاک چائسر، ولے داسا عام و خاص سرپد مریک پاکستان ٹی سرکار نا بستار انت ء۔ اونا بہلو مٹیال اس دادے کہ پاکستان ٹی گدرینگوکا شش سال آن اسہ فوجی جنرل اس مٹ متنے و ملکی سر وزیر پنچ آن زیات مٹ مسونو، داکان چاہنگک کہ پاکستان نا سیاسی پارٹی و سرکاری بستار انت ء؟

سیکورٹی جیڑہ

دا وخت آ پاکستان بہاز سیکورٹی چیلنج (Challenges) آتون گٹ ء، اسہ نیمہ غان ملک نا تہٹی جیڑہ غاک، ارٹمیو نیمہ غان پیشنی سلامتی جیڑہ کہ پاکستان نا گل سیم تا زی آ اونا فوج جتاؤ جیڑہ و جنجال تون گٹ ء۔ آگہ نن ملک نا تہٹی (Internal) سیکورٹی جیڑہ تا زی آ ہیت کین گڑا اندا زوت انگا سیاسی جیڑہ غاک پد بہاز جاگہ غا سیاسی برانز و روانک ٹرنندی آن مٹ مروک خننگرہ، ڈنکہ 25 مئی آپی ٹی آئی نا لانگ مارچ آ بے دادی مریک یا ساڑی انگا کریک ڈاون نا ہیت مریک، دا کان چاہنگک کہ فوج نا خلاف آ بش مروکا سوچ ہرا ہم وخت آ سیاسی زہرسانی نا نیمہ غا پننگ کیک۔

اندا وڑ نن خنینا کہ بلوچ شاری گوریلا جنگ (Urban Guerrilla Warfare) ہم پاکستان کن بہاز جیڑہ و جنجال جوڑ کرینے، ڈنکہ مالو آن پاکستان اسہ بہلو کچ اسپٹ بلوچ نا شاری گوریلا جنگ ء نزور کرے، داکان ڈژمن شار آتے تینا ڈوٹی کرے و ولدا پولیس نا وڑ آ لشکر آتے مونا تسر ولے منا وخت اس مریک بلوچ جنگ ٹٹی پوسکنا ٹرنندی نا سوب آن شاری جنگ نا تہٹی ہم پوسکنی و ٹرنندی بسونے، دا تون پاکستان نا تہٹی سیکورٹی نا واکدار آک (Authorities) بہلو خلیس اسپٹ تموک ء۔ بلوچ سرمچار نا نیمہ غان زیارت نٹ اسہ پاکستانی فوجی کرنل نا بیگواہ کننگ و مژدار کننگ آن پد سی ٹی ڈی نا نیمہ غان تینا گل آفیسر آتے پاننگانے کہ بدیس سوگو انگا سیکورٹی آن تینا ذاتی کاریم کن ہم پیش تمپیو۔ اندا وڑ نٹ کراچی، خضدار، کوئٹہ، کیچ، حب و گوادر تون اوار بلوچستان نا زیات بہلا شار آتیٹی بلوچ جنگ اسہ پوسکنو رنگ اس ہلکنے۔ ارٹمیو نیمہ غان دا ہم خننگک کہ بلوچ راج نا نیمہ غان اُلسی مزاحمت ٹی دے پہ دے ٹرنندی مننگ ء و الس پاکستانی لشکر نا زلم و زوراکى نا مونا بش مننگ ء۔ ارٹمیو نیمہ غان کراچی آن ٹی ایل پی نا سوگوى و مذہبی انتہا پسندی نا اسہ پوسکنو رنگ اس ہم خننگک۔ گدرینگوکا سال نا بہاز واقعہ آتیان دا مونا بسک کہ پاکستان اونا مونا بے وس ء، ڈنکہ اسہ وار

اونا زى آ پابندى لگا، ولے ولدا اونا زى آ خلوك پابندى ايسر كنگا۔ پنجاب ٿى دا وخت اسه پوسكنو چيلنج اس جوڙ مسونے كه پاكستان نا بهاز لبرل و ٿيموڪريٽڪ خيال نا بندغاڪ پريشان ء كه ٿى ايل پى بروكا وخت دا ملك كن بهلو كاٿم ڇل اس جوڙ مريڪ ولے داڙان دا بيت چابنگ مرے كه پاكستان نا بهلا مين اسٽريم پارٿيڪ مرير يا مذهبي انتها پسند ٿولى دانا مونا بهتوك پاكستاني فوج و آئى ايس آئى نا جند ء، ولے وخت اس كه اوفا سياست ٿى بريره، السى طاغت دونى كيره گڙا فوج و آئى ايس آئى ء چيلنج و تينا جتاؤ كسر اس ارفنگ كيره۔

عمران خان، نواز شريف، آصف زردارى يا اونا پارٿي بنماس ٿو فوج نا جند نا جوڙ ڪروڪ ء، ولے وخت اس اوفا طاغت و سرڪارى اختيار آڪ رسينگار گڙا اوفڪ فوج ء جوابده مننگ آن پيشن مننگ نا جهد ڪرير، مثيال اس نن دا وخت آ پى ٿى آئى ء خنين۔ اسه پين تهڻى (internal) سيڪورٽي جيڙه اس داسا 'ڪے پى ڪے' و پين قبائلى علاقه آئيٽي خنگڪ۔ اسه نيمه غان پاكستان ٿى ٿى پى تون بيت و گپ ڪنگ ء و ارٿميڪو نيمه غان دا هم خنگڪ كه ٿى ٿى پى اسه وار اس پين پوسكنو سوگؤ ء بند اس هلڪنے، ڏنڪه سوات و وزيرستان نا بهاز علاقه آئيٽي اسه بهلو برانز اس هم پنسه ء۔

ارٿمي نيمه غان نن پيشنى (external) سيڪورٽي نا بيت ڪينه گڙا منھ وخت آن پاكستان دا سرپد مننگ ٽسڪ كه افغانستان ٿى پوسڪنا سرڪار نا بننگ چاسڪه طالبان نا سرڪار نا بننگ پاكستان نا فابده ٿى ء، چاسڪه ٿى ٿى پى و بلوچ جنگ ڪروڪا ٿوليك نوزور مريره ولے نن اندا خننه كه بلوچ نا جنگ مالو آن زيات ترند و سوگؤ برجاء براڙا پاش مريڪ كه بلوچ تينا نت تيا سلوك تينا جند ننا ٿيهه آن جنگ ء برجاء تخانه۔ اندن طالبان سرڪار نا ڪنڏان ٿى ٿى پى نا برخلاف دانسڪان بهلو آپريشن متنے، اندا وڙ ارٿميڪو نيمه غان نن خننه كه پاكستان فوج و امارت اسلامى طالبان نا نيام ٿو سيم نا زى آ جنگ مننگ ء۔ ڏنڪه طالبان اسه سينٽرل ٿيموڪريٽڪ پارٿي اس افڪ، اونا بهاز ٿوليك ء كه بهاز پاكستان نا خلاف ء، ء ارٿميڪو همو كه نيشنلسٽ طالبان ء اوفڪ هم پاكستان نا خلاف ء كه پاكستان ء پشتون نا خلاف ظالم ء رياست اس و اودے امريڪه نا ڪمڪ ڪار سرپد مريره۔

دافتون اوار پاكستان ء ايرانى سيم آن هم سيڪورٽي جيڙه ارے، تينا سيم ء واڙ ڪنگ آن گڏ هم ايرانى سيم تون جيڙه ارے۔ و گدرينگوڪ آ منھ وخت آن بلوچ سلاء بند آتا نيمه غان پاكستان نا خلاف هرا هم بهلا ڪاريم مسونے، پاكستان اونا دوبه ء ايران آ خلڪنے۔ ولے پاكستان داسا دا حاليت ٿى اف كه ايران تون پين بهلو جنگ يا ڌڙمنى نا نيمه غا ڪائے، اندا سوب آن سرڪارى بستار ٿو چھپ ء۔ پاكستان نا مسٿميڪو ڌڙمن چاسڪه انڏيا تون اونا هر وخت سيڪورٽي نا جيڙه غاڪ مسونو و ارپر۔ اندا وڙ نن خنن كه انڏيا ٿى ڪشمير نا جنگ هم پاكستان ء اسه بهلو تاوان اس تسونے كه پاكستان ء ڪشميرى جنگجو تے اندنو اميت اس ٽسڪ كه اوفڪ پورو ڪنگ ڪنور، ڏنڪه طالبان افغانستان ٿى حقانى نيٽ ورڪ آن ڪرير۔ چين هم اندا وخت نا منھ تدبيني تيان گڏ پاكستان نا زى آ سخت ڪنگ بلانے و پاكسان آن خوابنگ ء كه او چيني سلامتي نا لشڪرے پاكستان ٿى موڪل ايتے كه او تينا جند نا بندغ آتے ركه ايتے۔

اسه پين گڙا ٽسے سرپد مرين كه پاكستان 2008، 1973 آن وختس كه بهلو ڪچ اسپٽ آپريشن ڪرينے و تينا بمب و توپ آتون تينا دونا ڪيرنگ نا زى آ تباہى ايسنے گڙا اوڙ جنگ ٿو پاكستان ء امريڪه بهاز ڪمڪ ڪرينے، چاسڪه جنگ كن جنگى سازوسامان و ڏالر امريڪه آن بسونو و بلوچ نا خلاف ء هم امريڪه نا زر و سلاڪ ڪاريم انٿ بتنگانو ولے منھ وخت مريڪ امريڪه پاكستان نا ڪمڪ ڪنگ ء بلانے، ڏنڪه امريڪه ء داسا پاكستان تون خاص ء فابده اس افڪ۔ دا وخت آ پاكستان

بلوچ جنگجو ء کے پی کے تحریک طالبان تون بھلو جنگ کنگ کی، انتیکہ اور تون دا وڑو زرگزرائی اس افک۔ خنین کہ گدرینگوک آرا سال نٹ پاکستانی فوج تینا سپاہی نا پگار ء زیات کنتے، داسا پاکستان بے گیگ آ زرگزرائی نا سوب آن بہاز سیکورٹی جنجال تیٹ ء۔

ایسری بیت

دا جیڑہ و جنجال نا زی آ بیت کنگ آن پد نن دا ایسری آن سر مرینہ کہ پاکستان دا وخت نٹ اسہ نزور ء حالت اسپٹی ء۔ اونا تہٹی اسہ نیمہ غان سیاسی سوگوئی بھس ء و اورے آرا جنگی نا چاگڑد اس جوڑ مسونے، اندا وڑ نٹ نن پاکستانی زرگزرائی ء ہم خنگ آن کہ او بد حالت ء و ڈفالٹ نا نیمہ غا ہنگ کی۔ اگہ پاکستان ء آئی ایم ایف نا کمک ملپک گڑا پاکستان زوت زرگزرائی آن ڈفالٹ کی، اندا وڑ نن خنین کہ پاکستان ٹی سیکورٹی نا جیڑہ ہڑدے زیات مننگ ء۔ بلوچ راجی جہد نا ساڑی انگا ٹرنڈی ہم پاکستان ء اسہ بھلو خلیس اسپٹی بٹینے، و بلوچ نا پوسکنا جنگی لائخی و پالیسی پاکستان ء بھلو تاوان اس تسونے و پاکستان نا بہلا رابشون آتا بیتاک دُن مونا ہنگ ء کہ بلوچستان ہنگلہ دیش نا امبار زوت پاکستان آن آزات مریک، اندا سوب آن پاکستان بلوچ آتے بیگواہی نٹ اسہ پوسکنو ٹرنڈی اس ایسنے کہ اور تون دا تحریک نا مونے توریک و ننا الس ٹی اسہ خلیس نا چاگڑد اس جوڑ کرے کہ اونا جوڑ کنگ نا کوشست ء تینا دو کیرنگ نا بناء دے آن کنگ ء۔

اندا وڑ ٹی ٹی پی نا وا ٹولی بازی و کے پی کے و قبائلی علاقہ آتیٹی سوگو مننگ ہم پاکستان کن بھلو جیڑہ نُسے۔ ارٹمیکو نیمہ غا پیشنی پڑ آ ہم نن خنینہ کہ پاکستان ہر دے تنگی نا کُنڈان ہنگ ء، دُنکہ دے کہی ملک آتا کُنڈان پاکستان ء یلہ کنگ، ارٹمیکو نیمہ غان چین و روس نا تینا جتاؤ نا خوشی۔ دُنکہ پاکستان نا پیشنی پالیسی آزات افک خنین کہ ا ایلوفتا آسرا غا سلوک ء، اندا سوب آن او ہچ ملک اسپتون سوگو سیالی کنگ کی۔ دُنکہ اگہ او امریکہ نا زیات سنگتی ء کیگ گڑا چین اُسٹ آ کیگ و اگہ چین نا نیمہ غا کابک گڑا امریکہ سوختہ مریک، اندا سوب آن پاکستان نیام نٹ سلوک ء، وختس اسٹ نا خواست آتے پورو کی۔ اگہ داسا پاکستان ء اسہ بھلو جنگ اس ہلیک گڑا اودے دُنو خُڑک دوست ء ملک اس افک کہ اور کن مونا بریک یا اونا زرگزرائی تاوان ء پورو کے۔ خاص ساڑی انگا زوت دے آن پاکستانی فوج نا نیام نٹ ٹولی بازی و جنگ و جنجال پاکستان ء اسہ بھلو کچ اسپٹ تاوان تسنے و ملک نا زی آ اونا چند نا الس نا سخت ہڑدے آن پننگ ء۔ بروکا منہ ٹو پاکستان کن بہاز خلیس بش کروک مننگ ء کہ فوج نا پوسکنا سروک نا گچینی نا زی آ فوج نٹی اسہ بھلو جنگ اس بش مف و پی ٹی آئی نا نیمہ غان ہم کوشست مننگ ء کہ فوج ء جنرل باجوہ، جنرل ندیم انجم، بابر افتخار نا وڑو جنرل کہ عمران خان نا کُنڈان افس، بغاوت کن پاریر، و بہاز تجزیہ نگار آک پاننگ ء پاکستان اسہ بے سہب ء ریاست (Failed State) نُسے نا نیمہ غان ہنگ ء۔

خلاص